

Foto: Marcel Crok

TWEE TEGENP OLEN

Jan Paul van Soest is duurzaamheidsadviseur. Hij schreef het 'alarmerende' boek 'De Aarde heeft koorts'.

Foto: Jan Paul van Soest

"De opwarming pakt veel hoger uit dan 3 °C", zegt Jan Paul van Soest. "Nee", beargumenteert zijn collega-klimaatvorser Marcel Crok, "de opwarming blijft beperkt tot hooguit 1°C." Ze interviewden elkaar in het café Perron 4/5 op station Amersfoort.

Marcel Crok is wetenschapsjournalist. Hij schreef het 'sceptische' boek 'De staat van het klimaat'.

"Ik zou mezelf willen omschrijven als een sceptische alarmist. Sceptisch, want ik trek zelf heel veel literatuur na. Alarmist, want door die berg literatuur ben ik overtuigd geraakt van de ernst van het klimaatprobleem. Ik maak me daar grote zorgen over. Ik ben ook tot de slotsom gekomen dat het IPCC (Intergovernmental Panel On Climate Change, red.) de neiging heeft om zich voorzichtig uit te drukken. Zo houdt het IPCC bij de toekomstprognoses geen rekening met feedbacks van de koolstofcyclus. Ik denk dat de klimaatgevoeligheid, de opwarming die we kunnen verwachten bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie, hoger zal uitkomen dan de beste schatting van het IPCC, die drie graden is. Ik houd het op zo'n 4,5 graad waarbij ik hoger niet uitsluit.

Het spoor dat me leidde tot waar ik nu ben begon met een fietstocht met een vriend door Zuid-Frankrijk in 1973. Hij had de Dialogen van Plato bij zich en ik het eerste deel van het rapport van de Club van Rome. We discussieerden erover onder de sterrenhemel en daar besloot ik milieukunde te gaan studeren in

Wageningen. Wij zetten de aarde zo onder druk dat er een gerede kans is dat er ongelukken gaan gebeuren. Klimaat is er een van, maar ik had net zo goed een boek over biodiversiteit kunnen schrijven.

De oorzaak is de economische expansie die natuurlijke systemen niet waardeert en niet respecteert. Dat gaat pas veranderen als je die waarde die niet in geld is uit te drukken toch meeneemt. Daarom hebben we in *De Aarde heeft koorts* ook naar de spirituele kant van het vraagstuk gekeken. Hoe kunnen we onze grondhouding jegens de aarde veranderen? Die houding komt voort uit de Joods-Christelijke traditie, waarin God buiten jezelf en de aarde wordt geplaatst. We zijn daardoor het idee van de betovering van de aarde kwijt geraakt. De wetenschap en techniek, die dankzij het verlichtingsdenken konden ontstaan, leverden vervolgens ook de middelen om die onttoverde aarde naar believen te gebruiken.

Zelf ben ik zo rationeel als de pest, maar ik schuw de filosofische en spirituele dimensie niet. Ik ageer ook tegen mensen uit mijn eigen hoek die denken dat we er komen met een spaarlamp of een hybride auto. De Kyoto-benadering is een dood spoor; de wereld tekent er kennelijk niet echt op in. We zullen met een schone lei moeten beginnen. Ik denk dat we de technieken in huis hebben

om het probleem aan te pakken. Wel hebben we de noodrem nodig, bijvoorbeeld ondergrondse CO₂-opslag. Maar de achterliggende houding bepaalt hoe we onze technieken inzetten."

Marcel Crok

'Het IPCC heeft de neiging om zich voorzichtig uit te drukken'

"Mijn boek *De Staat van het Klimaat* had niet het doel het IPCC-werk helemaal over te doen. Maar IPCC zegt een 'comprehensive' oftewel omvattende analyse te hebben gemaakt. Mijn conclusie is dat deze niet zo omvattend is als IPCC claimt. Mijn boek gaat over die gaten.

Ik ben in 2005 in het klimaatdebat gerold door een groot artikel over de beruchte hockeystickgrafiek. Die grafiek suggereert dat het nu warmer is dan in het jaar 1000 en is een icoon geworden bij het IPCC. Twee Canadezen toonden aan dat de grafiek gebaseerd was op verkeerde data en verkeerde statistiek. Tot op de dag van vandaag wordt die kritiek niet breed erkend in de klimaatgemeenschap. Dat heeft mij gemotiveerd om naar andere klimaatclaims te kijken. Het IPCC houdt als minimum dan 1,5 graad Celsius opwarming aan per verdubbeling van de CO₂-concentratie. Een lagere temperatuurstijging wordt onwaarschijnlijk geacht, een

'Wie het klimaatdebat wil begrijpen, moet de blogosfeer in duiken'

hogere niet uitgesloten. Er zijn echter wel degelijk aanwijzingen dat de klimaatgevoeligheid lager kan uitvallen. Daar ga ik in mijn boek op in.

Zelf schat ik de klimaatgevoeligheid op 1 à 1,5 graad, maar ik sluit niet uit dat het lager is. Ander voorbeeld: de modellen. Die falen op vele fronten. Ze overschatten bijvoorbeeld de opwarming in de oceanen. Ook laten ze een versterkte opwarming zien hoog in de atmosfeer in de tropen die door satellieten en weerballonnen niet is bevestigd. Of neem de metingen. Anthony Watts heeft duidelijk laten zien hoe slecht de meetstations gesitueerd zijn in de VS. Er zijn studies gepubliceerd die aantonen dat een deel van de gemeten opwarming aan industrialisatie, verstedelijking, afvalwarmte en dergelijke toe te schrijven is. Dat zijn ook antropogene maar lokale processen. Het IPCC wilde er niet aan. Wie het klimaatdebat wil begrijpen, moet de blogosfeer in duiken. Ik kijk vooral

naar een paar zeer capabele bloggers, zoals ClimateAudit van Steve McIntyre, The Blackboard van Lucia Liljegren en Wattsupwiththat. Ook de blogs van Roger Pielke jr. en Roger Pielke sr. zijn heel degelijk.

Er is nu meer aandacht voor de oceanen, daar ligt mogelijk de sleutel. De oceanen bevatten 3000 keer zoveel energie als de atmosfeer. En die oceanen zijn de laatste tien jaar niet opgewarmd. Er is dus tien jaar geen accumulatie van energie. Het lijkt erop dat de natuurlijke variabiliteit van het klimaatsysteem, waarvan uitwisseling van energie tussen oceaan en atmosfeer een voorbeeld is, een belangrijkere rol speelt dan tot nu toe gedacht is.

Wat ik zal zeggen als ik over tien jaar toch ongelijk zou blijken te hebben? Het zal zeer fors moeten gaan opwarmen om weer op de koers van de klimaatmodellen te geraken, dus we zullen zien. Maar als dat gebeurt, dan wordt een hogere klimaatgevoeligheid weer aannemelijker en zal ik dat ook erkennen."

Jan Paul van Soest